

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades taotleja Heidelberg Materials Kunda AS 20.10.2025 esitatud keskkonnaloa muutmise taotlust nr T-KL/1029433-2 ja võttes aluseks maapõuseaduse (MaaPS) § 48, veeseaduse (VeeS) § 191 lõike 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 41 lg 1 p 1 ja 4, lg 4 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 53 lg 1 p 4, lg 2 p 2 ja 3, § 61 lg 1 ja 2, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. muuta Heidelberg Materials Kunda AS (registrikood 10156772) Eesti põlevkivimaardla Ubja põlevkivikarjäär maavara kaevandamiseks antud keskkonnaluba nr KMIN-037 järgmiselt:

1.1.1. muuta loa omaniku ärinime, mida muudeti äriregistris 25.07.2023.

1.1.2. täpsustada tegevuskoha aadressiandmeid;

1.1.3. pikendada keskkonnaloa kehtivusaega kuni 24.06.2049;

1.1.4. lisada keskkonnaloale KMIN-037 vee eriosa;

1.1.5. muuta keskkonnaloa KMIN-037 vormis V7 Ubja põlevkivikarjääri settebasseini sissevoolu koordinaate X:6587741 Y:639221;

1.1.6. korrigeerida mäeeraldise teenindusmaa piire vastavalt katastriüksuse piiridele;

1.1.7. uuendada kaevandatava katendi ja mulla kogused;

1.1.8. uuendada maavara varu kogused Ubja põlevkivikarjääri jääkvaru alusel.

1.2. seada keskkonnaloale nr KMIN-037 kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse peatükis 3.4 "Kõrvaltingimuste seadmine" toodust.

1.3. Tunnistada kehtetuks keskkonnaluba vee erikasutuseks nr L.VV/324986.

1.4. Korraldus jõustub taotlejale Heidelberg Materials Kunda AS teatavakstegemisel.

2. ASJAOLUD

2.1. Kehtiv luba

Loa omajale Heidelberg Materials Kunda AS (äriregistri järgi oli ettevõtte nimi kuni 25.07.2023 Aktsiaselts Kunda Nordic Tsement) on antud keskkonnaluba nr KMIN-037 (kehtivusajaga 15.09.2002 - 24.06.2027). Nimetatud luba on antud maavara kaevandamiseks Eesti põlevkivimaardla Ubja põlevkivikarjääri mäeeraldisel.

Keskkonnaloaga nr KMIN-037 ruumiliselt ja tehnoloogiliselt seotud on Heidelberg Materials Kunda AS-i vee erikasutuseks antud keskkonnaluba nr L.VV/324986 (kehtivusajaga 10.11.2014 - 20.06.2027) ja tähtajatu keskkonnaluba nr L.ÕV/325723, mis reguleerib saasteainete viimist paiksest heiteallikast välisõhku.

2.2. Taotluse läbivaatamine

Heidelberg Materials Kunda AS esitas 10.09.2025 Keskkonnaametile loa nr KMIN-037 muutmise taotluse nr T-KL/1029433 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS nr DM-133452-1). Nõuetekohane taotlus nr T-KL/1029433-2 esitati 20.10.2025 (KOTKAS nr DM-133452-4).

Ubja põlevkivikarjäär paikneb Lääne-Viru maakonnas Rakvere vallas Nurme ja Ubja külas Ubja põlevkivikarjäär katastriüksusel (tunnus: 77001:001:0027; pindala: 165,72 ha; 100% mäetööstusmaa; valitseja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet).

Heidelberg Materials Kunda AS kaevandab Ubja põlevkivikarjääri mäeeraldisel põlevkivi keskkonnaloa nr KMIN-037 (kehtivusaeg 15.09.2002 - 24.06.2027) alusel. Ettevõtte taotleb keskkonnaloa nr KMIN-037 kehtivusaja pikendamist 30 aasta võrra, kuna olemasoleva loa kehtivusaja jooksul ei jõuta maavara jääkvaru ammendada ning mäeeraldist korrastada. Samuti soovitakse pikendada ja kaevandamisloaga liita sellega ruumiliselt ja tehnoloogiliselt seotud vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/324986 (kehtivusaeg 10.11.2014 - 20.06.2027).

Karjäärile on antud saasteainete välisõhku viimiseks ka tähtajatu kehtivusega õhusaasteluba nr L.ÕV/325723, kuid selle loa liitmist kaevandamisloaga ei taotleta. Esitatud taotluse kohaselt ei ületa käitise tegevus tahkete osakeste osas õhusaasteloa künniskogust, milleks on 1 tonn aastas (keskkonnaministri 14.12.2016 määrus nr 67 „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba“ § 2 Lisa). Lähtuvalt eelnevast pole õhusaasteloa omamine kohustuslik ning keskkonnaloale nr KMIN-037 välisõhu eriosa lisamine vajalik.

Keskkonnaloa nr KMIN-037 muutmise taotlusega soovitakse korrigeerida ka mäeeraldise teenindusmaa piire vastavalt katastriüksuse piiridele. Karjääri loodenurgas on mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa piire korrigeeritud, kuna ei ole võimalik täita maapõueseaduse § 50 lõikes 10 sätestatud nõuet. Välja jäetaval alal ei ole toimunud maavara kaevandamist. Taotluse koostamise ajal oli loal märgitud mäeeraldise pindalaks 152,22 ha ja teenindusmaa pindalaks 165,73 ha. Taotletava mäeeraldise pindala on 151,68 ha ja selle teenindusmaa pindala on 165,06 ha.

Taotletav mäeeraldis hõlmab osaliselt Eesti põlevkivimaardla Kohala uuringuvälja (maavarade registri registrikaart nr 35) põlevkivi aktiivse tarbevaru 1 plokki. Mäeeraldisest välja jäetaval ploki 1 alal (0,54 ha) paikneb 12,4 tuh t põlevkivi. Taotluse kohaselt 30.06.2025 seisuga jääb taotletava mäeeraldisse 1 974,43 tuh t põlevkivi, millest 1 938,61 tuh t on kaevandatav.

Kehtival loal on põlevkivi maksimaalne tootmismahd aastas 238 tuh t – taotlusega ei soovita seda mahtu muuta. Maavara kasutamise otstarve on tsemenditööstuse tehnoloogiline kütus. Kaevandatud maa korrastatakse metsamaaks.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanähtemissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

MaaPS § 49 lõike 2 alusel andis keskkonnaloa taotlusele arvamuse riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus (Eesti Geoloogiateenistuse 27.10.2025 kiri nr DM-133452-5).

Riigilõiv 2 388 eurot on tasutud 10.09.2025 riigilõivuseaduse § 136² lg 1 p 1 ja p 4, lg 2 kohaselt (kehtinud redaktsiooni alusel).

2.3. Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas 10.09.2025 esitatud loa muutmistaotluse keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu automaatselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Rakvere Vallavalitsusele (edaspidi kohalik omavalitsus; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas taotlejat menetluse algatamisest ning küsis kohalikult omavalitsuselt täiendavalt arvamust (registreeritud KOTKASes 26.11.2025 numbriga DM-133452-7) nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6). Paludes Rakvere Vallavalitsusel esitada taotluse kohta arvamus hiljemalt 26.01.2026. Ettenähtud tähtaja jooksul Rakvere Vallavalitsus arvamust ei avaldanud.

Loa andja küsis keskkonnaloa nr KMIN-037 muutmise taotluse kohta arvamust Kliimaministeeriumilt 26.11.2025 kirjaga nr DM-133452-8 (MaaPS § 49 lg 3). Kliimaministeerium vastas Keskkonnaametile 30.12.2025 kirjaga nr 14-6/25/5212-3 (registreeritud KOTKASes 31.12.2025 numbriga DM-133452-11). Kliimaministeerium tegi ettepaneku kaaluda keskkonnaloa nr KMIN-037 kehtivusaja pikendamist kuni aastani 2049 ehk taotletavast 30 aastast lühemaks perioodiks.

Taotleja esitas Keskkonnaametile 27.01.2026 kirja nr 1-3/2 (registreeritud KOTKASes 27.01.2026 numbriga DM-133452-12), kus Heidelberg Materials Kunda AS kinnitab, et on nõus Ubja põlevkivikarjääri keskkonnaloa nr KMIN-037 pikendamisega 2049. aastani.

Keskkonnaloa nr KMIN-037 muutmise taotlus on 26.11.2025 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 26.11.2025 kirjaga nr DM-133452-6 keskkonnaloa nr KMIN-037 muutmise taotluse saamisest ja avatud menetluse algatamisest ning lisaks ilmus ajalehe teade muutmistaotluse osas Virumaa Teatajas 28.11.2025 (KeÜS § 46 lg 1 p 1 ja 2).

Taotlus edastati 26.11.2025 kirjaga nr DM-133452-6 ka Muinsuskaitseametile. Muinsuskaitseamet esitas Keskkonnaametile 08.12.2025 kirja nr 5-14/2901-1 (registreeritud KOTKASes 09.12.2025 numbriga DM-133452-9), kus selgitati Kultusekivi (reg-nr 10500) kaitsevööndis tehtavate tööde kooskõlastamise tingimusi.

Loa andja küsis keskkonnaloa nr KMIN-037 muutmise taotluse kohta arvamust Maavarade komisjonilt 08.07.2026 kirjaga nr DM-133452-16 (MaaPS § 49 lg 3).

Maavarade komisjon soovitas 31.08.2026 protokollilise otsusega nr 26-8 nõustuda Heidelberg Materials Kunda AS Ubja põlevkivikarjääri keskkonnaloa nr KMIN-037 muutmisega ja Keskkonnaametil anda välja keskkonnaloa väljastamise korraldus. Protokoll on registreeritud Kliimaministeeriumi dokumendiregistris 07.09.2026, reg nr 7-2/26/2 (teave registreeritud KOTKASes 08.09.2026 numbriga DM-133452-17).

Loa andja teavitas xx.xx.2026 loa andmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 48 lg 1, 3 ja 4). Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid xx.xx.2026 ajalehes Virumaa Teataja.

Eelnõule ei esitatud ettepanekuid ega vastuväiteid/esitati ettepanekuid ja vastuväiteid (vt korralduse peatükist 3.5).

2.4. Keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

Keskkonnaamet jättis keskkonnamõju hindamise loa muutmise menetluse käigus algatamata (registreeritud KOTKASes 18.06.2026 numbriga DM-133452-15).

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba või selle muutmist ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. Samuti tuleb hinnata keskkonnamõju, kui kavandatakse tegevust, millega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile, ja mis ei ole otseselt

seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik (KeHJS § 3 lg 1 p 1, p 2).

Keskkonnaamet peab andma eelhindangu ja kaaluma keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2¹), kuna tegemist on pealmaakaevandamisega suuremal kui 25 hektari suurusel alal (KeHJS § 6 lg 2 p 28, § 6 lg 2¹, § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi määrus nr 224; § 1 lg 1 ja § 3 p 4, § 11 p 8)).

Eelhindanguga selgitatakse, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine (KeHJS § 6 lg 2¹, § 6¹ lg 3, § 11 lg-d 2 ja 4).

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (registreeritud KOTKASes 18.06.2026 numbriga DM-133452-15), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- kavandatav tegevuskoht ei asu Natura 2000 võrgustiku alal ning mõju lähimatele Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele Sirtsu loodusalale (EELIS kood RAH0000540) on välistatud;
- kaevandamisega ei mõjutata oluliselt ebasoodsalt kaitstavaid loodusobjekte, kui järgitakse keskkonnaloale seatud kõrvaltingimusi;
- ümbruskonna tundike alade ja asustuse piirmäärasid müra ja õhusaaste osas ei ületata;
- kaevandamine mõjutab põhjaveerežiimi, kuid keskkonnaloale nr KMIN-037 seatakse leevendusmeetmed mõjude minimeerimiseks;
- reostuse tekke vältimiseks tuleb kaevandamisel rakendada asjakohaseid ennetusmeetmeid;
- looduslik maastik kaevandamistööde käigus hävib (osaliselt juba hävinud, kuna olemasolev karjäär), kuid see on kvalitatiivselt hiljem taastatav maa-ala korrastamisega peale kaevandamistegevuse lõpetamist.

Keskkonnaamet jättis 18.06.2026 kirjaga nr DM-133452-15 „Ubja põlevkivikarjääri keskkonnaloa nr KMIN-037 muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine“ algatamata KMH Ubja põlevkivikarjääri keskkonnaloa nr KMIN-037 muutmise taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnaloa kõrvaltingimustena (vt p 3.4.).

3.2. Kaalutlused loa muutmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vaja maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1).

Kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks (MaaPS § 60 lg 1).

Loa muutmistaotlus vaadati läbi avatud menetluse käigus (HMS § 46). Keskkonnaametil on õigus loaga määrata tegevusele keskkonnanõuded, lähtudes esitatud andmetest ja võttes arvesse keskkonnavalasid õigusaktid. Korralduse ja sellega kehtestatava loa muutmisel on võetud aluseks HMS, KeÜS, MaaPS, JäätS, VeeS, AÕKS ja nende alamaktide ning teiste keskkonnavaldkonda reguleerivate õigusaktide nõuded.

3.2.1. Maavara kaevandamine

3.2.1.1. Lubatav tegevus

Taotlejal on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vaja maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1).

Kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele kohaselt kohaldatakse HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. Maavara kaevandamise loa andmise ja muutmise menetlusele kohaldatakse KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi (MaaPS § 1 lg 3, lg 4).

Heidelberg Materials Kunda AS taotleb Ubja põlevkivikarjääri keskkonnaloa muutmist põlevkivi kaevandamise jätkamiseks Eesti maardla Kohala uuringuvälja Ubja põlevkivikarjääri määerandisel.

3.2.1.2. Nõuded maavara kaevandamisele

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lg 3 kohaselt saadab kaevandamisloa andja põlevkivi keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks valdkonna eest vastutavale ministrile. Keskkonnaamet saatis taotluse 26.11.2025 kirjaga nr DM-133452-8 Kliimaministeeriumile. Kliimaministeerium vastas Keskkonnaametile 30.12.2025 kirjaga nr 14-6/25/5212-3 (registreeritud KOTKASes 31.12.2025 numbriga DM-133452-11). Kliimaministeerium tegi ettepaneku kaaluda keskkonnaloa nr KMIN-037 kehtivusaja pikendamist kuni aastani 2049 ehk taotletavast 30 aastast lühemaks perioodiks. Ubja põlevkivikarjääri menetluse juures arvestati selle ettepanekuga ja luba pikendatakse 22 aastat (kuni 24.06.2049).

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Koosõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Ubja põlevkivikarjääri keskkonnaloa muutmise taotluse 26.11.2025 kirjaga nr DM-133452-7 Rakvere Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. *Rakvere Vallavolikogu ei ole esitanud kohaliku omavalitsuse arvamust, mistõttu taotlust menetleti kohaliku omavalitsuse arvamuseeta.*

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjätmete kohta. Taotluse kohaselt kasutatakse tekkiv katend ära korrastamiseks vastavalt korrastamisprojektile (korrastamisprojekt on kinnitatud Keskkonnaameti poolt 07.01.2010 korraldusega nr V1-15/5.). Kaevanduses põlevkivi rikastamisega ei tegeleta ja rikastamisjätmeid ei teki.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 4 kohaselt 90 päeva jooksul põlevkivi kaevandamise loa taotluse esitamisest peab põlevkivi loa taotlejale olema määratud MaaPS § 61 lõike 1 alusel põlevkivi kaevandamise aastamäära osa. Kuna tegemist on olemasoleva põlevkivi loa muutmisega on taotlejale määratud põlevkivi kaevandamise aastamäär, mis ühtib käesoleva taotluse aluseks oleva loa maksimaalne tootmismahuga 238 tuh t aastas.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Taotluses on välja toodud, et põlevkivi kasutamise otstarve on tsemenditööstuse tehnoloogiline küts.

3.2.2. Vee erikasutus

3.2.2.1. Lubatav tegevus

Taotlejal on kehtiv keskkonnaluba nr L.VV/324986, mis annab õiguse veevõtuks ja karjäärivee suublasse juhtimiseks koguses 5 000 000 m³/aastas. Keskkonnaloa muutmisel lisatakse vee eriosa keskkonnaloale KMIN-037 ja tunnistatakse kehtetuks keskkonnaluba nr L.VV/324986. Keskkonnaloa muutmisel suublasse juhitava karjäärivee kogust ei muudeta.

3.2.2.2. Nõuded vee erikasutusele

Keskkonnaamet kaasajastas vee eriosa andmete ülekandmisel keskkonnaloale KMIN-037 loa tingimuste ja nõuete sõnastusi vormides V16 ja V17.

Keskkonnaloa L.VV/324986 vormis V7 on Ubja põlevkivikarjääri settebasseini sissevoolu koordinaadid X:6587672 Y:639257, mis ei näita sissevoolu tegelikku asukohta. Keskkonnaamet muudab keskkonnaloas KMIN-037 vormis V7 sissevoolu koordinaatideks X:6587741 Y:639221.

Põlevkivi kaevandamine toimub allpool põhjaveetasel, mistõttu teostatakse veekõrvaldust. Veekõrvalduskraavide kaudu juhitakse vesi mäeeraldise kaguosasse, kust pumbatakse astangu pervele rajatud settetiiki (mäeeraldise teenindusmaa idapiiril) ja millest omakorda juhitakse vesi (maksimaalselt 5 mln m³ aastas) Toolse jõkke (Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) kood VEE1074100).

Taotleja kaevandab Ubja põlevkivikarjääris periooditi. Näiteks toimus veekõrvaldus 2019 I kv -

2020 I kv, ei toimunud veekõrvaldust 2020 II kv - 2022 III kv, toimus veekõrvaldus 2022 IV kv – 2023 IV kv ja ei toimunud veekõrvaldust 2024 I kv – 2026 I kv. Ubja põlevkivikarjääris kaevandatakse põlevkivi avakaevandamise meetodil ilma lõhketöid kasutamata. Kaevandamise käigus eemaldatakse esmalt katend (muld, moreen ja lubjakivi), seejärel kaevandatakse põlevkivi ekskavaatoriga. Katend paigutatakse järk-järgult eelnevalt ammendatud kaevetranšeesse, võimaldades kaevandatud alade paralleelset korrastamist. Vajaduse korral kobestatakse lubjakivi ja põlevkivi ripper-kopaga.

Keskkonnanaloo vormi V8 lisada järgmised nõuded “Teostada Toolse jõe hüdroloogilist ja hüdrokeemilist seiret vastavalt kooskõlastatud programmile. Suublasteire on kohustuslik ajal kui toimub veekõrvaldus Ubja põlevkivikarjääri settebasseinist Toolse jõkke.”

3.3. Loa muutmisest keeldumise aluste hindamine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55).

- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS § 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).

- taotluses ei ole Keskkonnaametile teadaolevalt esitatud olulise tähtsusega valeandmeid ega taotlejale viimase nelja kuu jooksul keeldutud sama tegevuse jaoks loa muutmisest valeandmete esitamise tõttu (KeÜS § 52 lg 1 p 5).

- tegevusega ei kaasne keskkonnamõju (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 18.06.2026 dokumendiga nr DM-133452-15.

- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1). Sellekohane kaalutlus on lisatud korralduse peatükki 3.1.

- keskkonnanaloo muutmise juures arvestati Kliimaministeeriumi arvamusega (registreeritud KOTKASes 31.12.2025 numbriga DM-133452-11), kus tehti ettepanek kaaluda keskkonnanaloo nr KMIN-037 kehtivusaja pikendamist kuni aastani 2049 (MaaPS § 49 lg 3). Seega loa muutmisega ei minda vastuollu riiklike huvidega, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Ubja põlevkivikarjääri puhul on tegu juba avatud karjääriga, mille ammendamine on kooskõlas riigi huviga ja ressursisäästliku kasutamisega. Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Eelhinnangus kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi.

- põlevkivi kaevandamise loa taotlejale peab olema määratud MaaPS § 61 lõike 1 alusel põlevkivi kaevandamise aastamäär osa (MaaPS § 55 lg 2 p 4). Kuna tegemist on olemasoleva põlevkivi loa muutmisega on taotlejale määratud põlevkivi kaevandamise aastamäär, mis ühtib käesoleva taotluse aluseks oleva loa maksimaalne tootmismahuga 238 tuh t aastas. Taotlejal ei

ole teisi põlevkivi kaevandamiseks antud keskkonnalubasid.

- põlevkivi kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu arvamuse osas küsib kaevandamisloa andja arvamust maavarade komisjonilt (MaaPS § 49 lg 7). Maavarade komisjon soovitas 31.08.2026 protokollilise otsusega nr 26-8 nõustuda Heidelberg Materials Kunda AS Ubja põlevkivikarjääri keskkonnaloa nr KMIN-037 muutmisega ja Keskkonnaametil anda välja keskkonnaloa väljastamise korraldus. Protokoll on registreeritud Kliimaministeeriumi dokumendiregistris 07.09.2026, reg nr 7-2/26/2.

- MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Ubja põlevkivikarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

- *KOV ei avaldanud arvamust Ubja põlevkivikarjääri keskkonnaloa muutmise taotluse osas, mistõttu puudub MaaPS § 55 lg 2 p 11 keeldumisalus.*

- tehtavad tööd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt kaitstavat loodusobjekti (MaaPS § 55 lg 2 p 12). KMH eelhinnangu (registreeritud KOTKASes 18.06.2026 numbriga DM-133452-15) järelendus oli, et Ubja põlevkivikarjääri tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga xx.xx.2026) (MaaPS § 55 lg 3 p 1).

3.4. Kõrvaltingimused

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muuhulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

3.4.1. Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu ei kuulu ettevõttele. Tegemist on riigile kuuluva kinnistuga, mille

kasutamise rendilepingut muudetakse peale keskkonnaloa muutmist.

3.4.2. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Rakvere Vallavolikogu ei ole esitanud kohaliku omavalitsuse arvamust, mistõttu taotlust menetleti kohaliku omavalitsuse arvamusega.

3.4.3. Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhinnangu ning otsustanud 18.06.2026 kirjaga nr DM-133452-15 Ubja põlevkivikarjääri keskkonnaloa nr KMIN-037 muutmise taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti Ubja põlevkivikarjääri taotluse järgset tegevust kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju. Eelhinnangu tulemusel kavandas Keskkonnaamet jätta keskkonnaloale nr KMIN-037 alles olemasoleva loa kõrvaltingimused (all toodud punktides 1-3) ja üle tuua liidetava vee erikasutuse keskkonnaloa nr L.VV/324986 meetmed (all toodud punktides 4-16) uuendades aga nende sõnastust praeguse olukorra ja seaduse kohaselt. Lisaks planeeriti keskkonnaloale lisada veel viis lisa tingimust (all toodud punktides 17-21), mida varasemalt lubadel ei olnud.

KMH eelhinnangu alusel tuleb Ubja põlevkivikarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa nr KMIN-037 muutmise taotluse menetlemisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1. Keskkonnaloa omaja peab kaevandamise tõttu kasutuskõlbmatuks muutunud kaevud asendama uutega, mis tagavad elanikkonna varustamise puhta veega.
2. Keskkonnaloa omaja peab teostama Toolse jõe hüdroloogilist ja hüdrokeemilist seiret vastavalt kooskõlastatud programmile.
3. Keskkonnaloa omaja peab täitma Sõmeru Vallavalitsuse ja AS Kunda Nordic Tsement vahel 13.09.2001. a sõlmitud raamlepingut "Ubja põlevkivikarjääri rajamisega ümbritsevale keskkonnale tekkiva kahju hüvitamiseks".
4. Karjäärist väljapumbatava vee arvestust pidada vastava kalibreeritud veemõõteseadmega, mis mõõdab karjääri veekulu avatud kanalis. Arvestust pidada igakuiselt. Vee kogused ja mõõteseadme taatlemise andmed märkida elektroonsesse veearvestuse päevikusse. Veearvestuse päevik esitada loa andjale nõudmisel.
5. Põhjaveetasel mõõta sagedusega vähemalt üks kord kvartalis järgmistest vaatluskaevudes: 3 (O3kl-kk), 3A (O3kl-kk), 7 (O3kl-kk), 7A (O-C), 7B (O3kl-kk), 7C (O2ls-kn), 8 (Q), 15 ((O3kl-kk), 17(O3kl-kk), 17A (Q), 90 (O3kl-kk), 90A (O3kl-kk), 21590 (O2jh-uh) ja 21895(O3ls-kn). Põhjaveetaseme mõõtmisandmed esitada loa andjale.
6. Settebasseini sisenevast veest tuleb kord kvartalis seirata heljumit.
7. Settebasseini väljavoolust tuleb kord kvartalis seirata: biokeemilist hapnikutarvet (BHT7), heljumi, kahealuselisi fenooli, kaltsiumi (Ca^{2+}), keemilist hapnikutarvet (KHT), kloriide (Cl), magneesiumi (Mg^{2+}), vesinikioonide kontsentratsiooni (pH), sulfaate (SO_4^{2-}), ühealuselisi fenooli, üldfosforit (Püld), üldlämmastikku (Nüld), naftasaaduseid (süsivesinikud C10 - C40).

8. Settebasseini puhastusefektiivsuse hindamiseks tuleb võtta proovid heljumi sisalduse määramiseks ühel ajal nii settebasseini sisenevast veest, kui ka sealt väljuvast veest.
9. Ohtlike ainete heitveega ärajuhtimine suublasse on keelatud. Heite toimumisel koheselt teavitada loa andjat ja Keskkonnainspektsiooni.
10. Nõutav reoveepuhastusviis mehhaaniline.
11. Avari korral võtta koheselt tarvitusele abinõud reostuse tõkestamiseks ja likvideerimiseks. Avariilistest olukordadest ja (võimalikust) keskkonnareostusest informeerida Päästeametit, kohalikku omavalitsust ja loa andjat.
12. Kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat veereostust
13. Karjäärist väljapumbatav vesi peab alati enne suublasse juhtimist läbima settebasseini, tagada tuleb settebasseini pidev töökorras olek.
14. Vee erikasutaja on kohustatud võtma tarvitusele kõik meetmed, et hoida ära karjäärivee veekogusse ümberjuhtimisega kaasnevad üleujutused ja veekahjustused.
15. Karjääri tegevus ei tohi kahjustada teiste veekasutajate õigusi. Kui tööde teostamine avaldab negatiivset mõju (on alanenud ümbruskonna kaevudes põhjaveetase, muutunud püsivalt põhjavee kvaliteet kaevudes, halvenenud pinnavee kvaliteet jm) on loa andjal õigust esitada loa saajale täiendavaid tingimusi negatiivsete keskkonnamõjude vähendamiseks.
16. Põlevkivi kaevandamisega kaasnevad kahjud (sh teiste isikute poolt kasutatavate kaevude kasutuskõlbmatuks muutmine), hüvitab loa omanik. Vee erikasutuse õiguse realiseerimist võimaldavate tehnorajatiste omandisuhte muutumisel anda veeloa koopia ja muud vajalikud dokumendid üle uuele valdajale/omanikule, esitada loa andjale veekasutuse vahearuanne ja informeerida ettevõtet veeloa ümbervormistamise vajadusest.
17. Vältimaks tolmu teket ja levikut jälgida ilmastikutingimusi ning kuival ja tuulisel ajal kasutada tootmisel niisutustehnoloogiaid (nt regulaarselt niisutada karjääri väljaveoteid, kaevisekuhilaide, laoplatse ja purustussõlmede ümbrust).
18. Kaevandamisel tuleb arvestada kaldapääsukese (*Riparia riparia*) esinemise võimalusega karjääris ja elupaiga tekkimisel peab jälgima kaldapääsukese elupaiga kaitse nõudeid. Pesitsuse ajal tuleb vältida kolooniale lähemal kui 10 m tegevusi, mis võivad põhjustada nõlva varingut – näiteks raskete masinatega sõitmine, kaevandamine ja tasandamine. Tegevuse käigus lähtuda Eesti Ornitoloogiaühingu 2018. aasta juhendist „KALDAPÄÄSUKE KARJÄÄRIDES JA EHITUSPLATSIDEL - Juhend mäetööstus- ja ehitusettevõtjatele“.
19. Kaitsealuse taime madal unilook (*Sisymbrium supinum*) leiukohas (EELIS kood KLO9356084) tuleb arvestada liigi esinemisega ning jätkata liigile sobiva elupaiga hoidmist ja selle hooldamist. Keelatud on vegetatsiooniperioodil piiritletud elupaigas rasketehnikaga sõitmine ja kasvusubstraadi eemaldamine.
20. Võõrliigi Sosnovski karuputk (*Heracleum sosnowskyi*) isendite looduses levitamine on keelatud (LKS § 57 lg 1). Rasketehnikaga tuleb vältida koloonias sõitmist. Kui see pole võimalik, siis tuleb koloonia eelnevalt katta, et rasketehnika rataste külge pinnast kinni ei jääks. Pinnase teisaldamine saab toimuda ainult kokkuleppel Keskkonnaametiga. Uute karuputke alade leidmisest tuleb teavitada Keskkonnaametit.
21. Tööde tegemisel mälestise (Kultusekivi reg-nr 10500) kaitsevööndis peab tööde teostaja enne tööde algust esitama Muinsuskaitseametile tööde tegemise teatise (MuKS § 59 lg 3). Teatise esitamine Muinsuskaitseametile ei ole vajalik, kui projekt on eelnevalt ametiga

kooskõlastatud.

Keskkonnameetmeid 4-16 kajastati keskkonnaloa vee erikasutuse osas ja ülejäänud meetmed kajastati keskkonnaloa kõrvaltingimustes. Seejuures eelhinnanguga määratud keskkonnameetme nr 9 juurde on jäänud ekslikult lisaks loa andjale Keskkonnainspekttsiooni teavitamise nõue. Varasema Keskkonnainspekttsiooni tegevusi teostab praegu Keskkonnaamet, mis on ühtlasi keskkonnaloa andja. Seega selle tingimuse juurest eemaldati vee erikasutuse meetme juures Keskkonnainspekttsiooni teavitamise nõue. Keskkonnameede nr 16 oli KMH eelhinnangus sõnastatud vastavalt vee erikasutuse keskkonnaloa nr L.VV/324986 juures toodule. Käesoleva korraldusega lisatakse kahjude nõude meede vee erikasutuse vormi V16 ja omandisuhte meede vee erikasutuse vormi V17. Seejuures V17 omandisuhte meede sõnastatakse ümber kehtiva seadusandluse alusel järgmiselt: Keskkonnaloa omaja muutumisel esitavad senine ja uus loa omaja Keskkonnaametile ühise taotluse loa omaja muutmiseks.

3.4.4. Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Eelhinnangu tulemusel kavandas Keskkonnaamet jätta keskkonnaloale nr KMIN-037 alles olemasolevate loa kõrvaltingimused (all toodud kõrvaltingimused nr 1-3) ja üle tuua liidetava vee erikasutuse keskkonnaloa nr L.VV/324986 meetmed, uuendades nende sõnastust praeguse olukorra ja seaduse kohaselt. Lisaks planeeriti keskkonnaloale lisada veel viis lisa tingimust (all toodud kõrvaltingimused nr 4-8), mida varasemalt lubadel ei olnud.

Keskkonnaloa nr KMIN-037 kõrvaltingimuste sõnastust muudeti KMH eelhinnangu alusel kõrvaltingimuse nr 2 juures, kus varasemalt nõuti seiret vastavalt Keskkonnaministeeriumi poolt kooskõlastatud programmile. Kõrvaltingimuse eemaldati viide Keskkonnaministeeriumile, mis varasemalt tegeles kaevandamise lubade välja andmisega ning seire programmide kooskõlastamisega.

Vee erikasutuse keskkonnaloa nr L.VV/324986 juurest tulnud KMH eelhinnangu meetmed lisati keskkonnaloa vee erikasutuse osasse, mitte kõrvaltingimuste juurde.

KMH eelhinnanguga võrreldes täpsustati viimast mõjuhindamise meedet kõrvaltingimus nr 8 juures. KMH eelhinnangus toodud üldine teatise mittevajalikkuse osa: */.../ Teatise esitamine Muinsuskaitseametile ei ole vajalik, kui projekt on eelnevalt ametiga kooskõlastatud*, sõnastati projekti osas täpsemaks: */.../ Teatise esitamine Muinsuskaitseametile ei ole vajalik, kui tööde aluseks on projekt (nt kaevandamisprojekt, korrastamisprojekt), mis on eelnevalt ametiga kooskõlastatud*.

Keskkonnaloale kantakse kõrvaltingimused järgmiselt:

1. Keskkonnaloa omaja peab kaevandamise tõttu kasutuskõlbmatuks muutunud kaevud asendama uutega, mis tagavad elanikkonna varustamise puhta veega.
2. Keskkonnaloa omaja peab teostama Toolse jõe hüdroloogilist ja hüdrokeemilist seiret vastavalt kooskõlastatud programmile.
3. Keskkonnaloa omaja peab täitma Sõmeru Vallavalitsuse ja AS Kunda Nordic Tsement vahel 13.09.2001. a sõlmitud raamlepingut "Übja põlevkivikarjääri rajamisega

- ümbritsevale keskkonnale tekkiva kahju hüvitamiseks”.
4. Vältimaks tolmu teket ja levikut jälgida ilmastikutingimusi ning kuival ja tuulisel ajal kasutada tootmisel niisutustehnoloogiaid (nt regulaarselt niisutada karjääri väljaveoteid, kaevisekuhilaid, laoplatse ja purustussõlmede ümbrust).
 5. Kaevandamisel tuleb arvestada kaldapääsukese (*Riparia riparia*) esinemise võimalusega karjääris ja elupaiga tekkimisel peab jälgima kaldapääsukese elupaiga kaitse nõudeid. Pesitsuse ajal tuleb vältida kolooniale lähemal kui 10 m tegevusi, mis võivad põhjustada nõlva varingut – näiteks raskete masinatega sõitmine, kaevandamine ja tasandamine. Tegevuse käigus lähtuda Eesti Ornitoloogiaühingu 2018. aasta juhendist „KALDAPÄÄSUKE KARJÄÄRIDES JA EHITUSPLATSIDEL - Juhend mäetööstus- ja ehitusettevõtjatele“.
 6. Kaitsealuse taime madal unilook (*Sisymbrium supinum*) leiukohas (EELIS kood KLO9356084) tuleb arvestada liigi esinemisega ning jätkata liigile sobiva elupaiga hoidmist ja selle hooldamist. Keelatud on vegetatsiooniperioodil piiritletud elupaigas rasketehnikaga sõitmine ja kasvusubstraadi eemaldamine.
 7. Võõrliigi Sosnovski karuputk (*Heracleum sosnowskyi*) isendite looduses levitamine on keelatud (LKS § 57 lg 1). Rasketehnikaga tuleb vältida koloonias sõitmist. Kui see pole võimalik, siis tuleb koloonia eelnevalt katta, et rasketehnika rataste külge pinnast kinni ei jääks. Pinnase teisaldamine saab toimuda ainult kokkuleppel Keskkonnaametiga. Uute karuputke alade leidmisest tuleb teavitada Keskkonnaametit.
 8. Tööde tegemisel mälestise (Kultusekivi reg-nr 10500) kaitsevööndis peab tööde teostaja enne tööde algust esitama Muinsuskaitseametile tööde tegemise teatise (MuKS § 59 lg 3). Teatise esitamine Muinsuskaitseametile ei ole vajalik, kui tööde aluseks on projekt (nt kaevandamisprojekt, korrastamisprojekt), mis on eelnevalt ametiga kooskõlastatud.

3.5. Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Loa eelnõule esitati mitmeid arvamusi/üks arvamus. Keskkonnaamet edastas esitatud arvamused ja vastuväited ettevõttele tutvumiseks ning arvamuse avaldamiseks (HMS § 49 lg 3, KeÜS § 48¹ lg 4). Olulisemad seisukohad eelnõudele ning Keskkonnaameti selgitused on järgmised: ...

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Loaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Loa omaja peab järgima MaaPS, JäätS, VeeS, AÕKS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda loale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis ["Loa omaja meelepea"](#).

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule

halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo